

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
23.09.2016

Sak:

Etablering av AKM3

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret godkjenner disponering av inntil 30 millioner kroner fra utstyrsmidlene MH2 til etablering av AKM3
2. Fakultetsstyret ber dekanen søke dekning for overskytende beløp gjennom søknad på UiTs strategiske midler

Begrunnelse:

Nåværende AKM stenges i minst 1 år fra mai 2017. I forbindelse med byggingen av fakultetets nye bygg, MH2, vil AKM¹ stenges for drift fra ca. mai 2017 til mai 2018. Det vil ikke være mulig å ha forsøksvirksomhet/dyreeksperiment i denne perioden. Dette får store konsekvenser for forskning og undervisning. AKM er den eneste godkjente forsøksdyrfasiliteten for tradisjonelle laboratoriedyr (smågnagere) nord for Trondheim. Det er 15 forskningsgrupper ved Helsefak som benytter dyr i forskning. I tillegg benyttes AKM av forskere fra andre fakultet, av UNN og eksterne samarbeidspartnere og private aktører i Tromsø-regionen. AKM brukes også i undervisning (herunder MED100, BIO-2002, HEL-6320, HEL-8014, HEL-8021, samt i kurs som inngår i spesialistutdanningen av leger).

Økt satsing på eksperimentell medisinsk rettet biologiske forskning med smådyrsmodeller.

Helsefak har de senere årene rekruttert særlig talentfulle unge forskere som har etablert egne forskningsgrupper innenfor viktige satsningsområder ved Helsefak (stamcelleforskning, kreft, nevrobiologi og alvorlige smittsomme sykdommer). To av disse forskerne er rekruttert og finansiert via rekrutteringsprogrammet til NCMM² og innebærer en forpliktende satsning på over 25 millioner kroner de nærmeste årene i samfinansiering med Helse Nord RHF/UNN. Samlet har disse unge forskerne de siste 2 årene hentet inn eksterne midler i størrelsesorden 50 millioner. I tillegg har andre forskningsgrupper ved Helsefak som benytter dyremodeller i sin forskning innhentet eksterne forskningsmidler, fra blant annet NFR.

¹ AKM er forkortelse for Avdeling for komparativ medisin; forsøksdyravdelingen ved Helsefak. AKM1 er eksisterende AKM. AKM2 er det nye AKM i MH2 som ble detaljplanlagt i 2008. AKM3 er det nye planlagte tilleggsareal for smådyrforskning.

² NCMM er et internasjonalt biomedisinsk forskningsinstitutt for translasjonsforskning. UiO vertsinstitusjon for NCMM i Norge (www.ncmm.uio.no)

Prosess. Detaljprosjekteringen av MH2 ble ferdigstilt i 2008 etter en mangeårig prosess. I dialog med Universitetsdirektøren og KD har det ikke vært grunnlag for å komme med endringer i detaljprosjekt i reell fare for at statlig finansiering av MH2 kunne bli ytterligere forsinket. Helsefak ble i oktober 2014 orientert av Statsbygg om at AKM blir helt stengt i over ett år (desember 2016-første kvartal 2018) i fm MH2. Som en direkte konsekvens av dette ble det opprettet et særskilt brukerråd³ med mandat fra dekanen. Brukerrådet skulle se på muligheter for planlegging og ivaretagelse av dyreforskningen i stengeperioden, herunder planlegging av forsøk/drift i henhold til de føringer som byggearbeidet gir (tidsmessig og reduksjon av kapasitet og drift) og utrede alternative løsninger som kunne kompensere for bortfall av kapasitet ved AKM. Brukerrådet har utredet alle aspektene i mandatet. For noen få forskergrupper er det funnet løsninger som ikke innebærer forskning ved Helsefak i perioden AKM er stengt (enten ved at forskning gjøres andre steder i inn- eller utland, eller stanses i stengeperioden). For disse påløper kostnader som Helsefak må dekke (herunder kostnader forbundet med utsettelse av PhD og post Doc og/eller kostnader forbundet med at forskningen gjøres ved andre institusjoner utenfor Tromsø). Utredningen til brukerrådet viste imidlertid at alternativer utenfor campus vil bli meget kostbar og i mange tilfeller umulig for mange av de berørte forskningsgruppene. Mye av dyreforskningen kan ikke gjøres andre steder da den er helt avhengig av øvrig infrastruktur ved Helsefak. Det pågår langtidsforsøk (> 1 år) bl.a. innenfor stamcelle/kreftforskning, som ikke vil kunne gjennomføres dersom AKM må stenge.

Dekanen ga i samråd med universitets ledelse sin tilslutning til at brukerrådet på denne bakgrunn skulle gå videre med å utrede alternativer til AKM på campus i perioden AKM er stengt. I første omgang ble det utredet mulighet for å ombygge eksisterende areal i gamle MH til formålet. Det ble konkludert, i samråd med BEA, at dette ville bli tekniske svært krevende, det ville frata stordyrforskerne deler av sitt areal, berøre ansatte i tilstøtende lokaler og ikke dekke nødvendige behov, samt at det ville bli meget kostbart. Dette alternativet ble således forkastet. Brukerrådet ble høsten 2015 gjort oppmerksom på at Institute of Science and Technology i Wien, Østerrike, hadde etablert en modulløsning for forsøksdyr i forbindelse med utbyggingsaktivitet der. Denne modulløsningen åpnet for en mulighet som lot seg realisere innenfor en lavere kostnadsramme og i et adekvat tidsperspektiv. Universitetsdirektøren gav 15.12.15 sin tilslutning til at Helsefak kan bygge en alternativ AKM (AKM3) som etter planen skal stå klart til bruk når nåværende AKM stenger. Avklaringen skjedde i dialog mellom Universitetsdirektøren, KD og statsbygg og under forutsetningen om at finansieringen (stipulert til 20-30 mill kroner) skulle skje gjennom deler av utstyrsmidler til MH2 som totalt vil utgjøre ca. 225 mill kroner. I tillegg kommer det allerede eksisterende eksterne midler til AKM-utstyr (ca. 8 mill kroner i RDA-midler etter søknad fra BFE og Helsefak).

UNN ferdigstiller ved årsskifte 2017/2018 PET-senteret⁴. Her etableres det et preklinisk forskningsareal som skal knyttes sammen med AKM. I utgangspunktet vil en slik sammenknytning legge beslag på smådyrsareal i AKM. Ved å etablere AKM3 vil sammenknytningen skje via dette arealet. Det betyr at AKM blir mindre berørt og at vi samlet sett får et større tilfang av areal.

Dekanens vurdering. Det har vært en rivende utvikling i dyreforskningen ved Helsefak siden detaljprosjektet med MH2 var ferdigstilt i 2008. Disse plassutfordringene vil ikke bli løst verken med det nye AKM i MH2 (fra detaljprosjekt 2008) eller PET-senteret.

³ Brukerråd AKM3 MH2 er nedsatt spesifikt for prosessen. Det finnes også et brukerråd for normaldrift.

⁴ PET-senteret er nuklærmedisinsk diagnose-, behandlings- og forskningssenter. I PET-senteret vil det foregå både klinisk og preklinisk forskning, inkludert bruk av dyremodeller.

MH2-prosjektet tilfører fakultetet nye og større fasiliteter for stordyrforskning, men vil ikke gi det nødvendige areal til smådyrforskningen. Det er i stor grad smådyrforskningen som har vært økende de senere år. AKM3 vil ivareta behovet for fortløpende forskningsmuligheter (smådyr) i byggeperioden og samtidig bli et helt nødvendig tilskudd til avl, oppstalling og laboratoriefasiliteter for smådyrforskningen etter ferdigstillelse av MH2. Med de, nåværende, kjente planer for smådyrforskning vil ikke det detaljprosjekterte AKM (fra 2008) i MH2 prosjekt dekke dette behovet.

På grunn av stramme tidsplaner og forsinkelser i ingeniørprosjektering er det per dato en usikkerhet om kostnader knyttet til ferdigstillelse av AKM3. I dialog med universitetsdirektøren har vi fått forsikringer om at universitetet anser vår dyreeksperimentelle fasiliteter som en essensiell infrastruktur for UiT. Universitetsdirektøren vurderer at evt. merkostnader ut over 30 mill kan dekkes av UiTs strategiske midler, og han er positiv til å prioritere dette. Dekanen ber på dette grunnlaget om at fakultetsstyret slutter seg til innstillingen til vedtak.

Arnfinn Sundsfjord
dekan

Kjetil Kvalsvik
fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandlere: Siri K. Knudsen og Trond Nylund